

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 294/2008 par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta izveidi”

COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)

un “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu: EIT ieguldījums inovācijas veicināšanā Eiropā”

COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD)

(2012/C 181/21)

Eiropas Parlaments 2011. gada 13. decembrī un Padome 2012. gada 16. janvārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 173. panta 3. punktu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 294/2008 par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta izveidi”

COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)

un

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu: EIT ieguldījums inovācijas veicināšanā Eiropā”

COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 8. martā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 479. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 28. un 29. martā (2012. gada 28. marta sēdē), ar 123 balsīm par, 5 balsīm pret un 4 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK visumā atbalsta Komisijas rīcību saistībā ar Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT).

1.2 Komiteja piekrīt lielākajai daļai Komisijas ieteikumu, kas sagatavoti, apspriežoties ar dažādām iesaistītajām pusēm, novērtējot ietekmi un veicot prakses gaitā gūto datu analīzi.

1.3 Ņemot vērā Eiropas Savienības novēloto rīcību sadarbības, zināšanu apmaiņas un augsta līmeņa pētniecības un apmācības institūtu tuvināšanas jomā, EESK pozitīvi vērtē Komisijas uzsāktos pasākumus.

1.4 Ņemot vērā pētniecības globalizāciju un inovācijas būtisko nozīmi ražošanā, Komiteja piekrīt, ka izcilība ir jāatbalsta.

2. Pamatojums

2.1 Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT, *European Institute of Innovation and Technology*) dibināts 2008. gadā.

2.2 Tā izveides pamatā ir Komisijas priekšlikums Padomei, kas pieņemts 2006. gada 22. februārī, un to īsteno atbilstīgi Lisabonas stratēģijai, lai aktivizētu izaugsmi un radītu jaunas darba vietas Savienībā.

2.3 Tā prioritārais mērķis ir novērst Eiropas atpalicību uz tehnoloģisko inovāciju balstītas rūpniecības politikas jomā un veicināt sinerģiju starp pamatpētniecību, pētniecību un izstrādi un inovatīviem rūpnieciskiem pielietojumiem Eiropā, īpaši MVU un MVR vidū.

2.4 Kā izcilības centram EIT būtu jāklūst par vienu no vadošajiem inovācijas, pētniecības un izaugsmes ģeneratoriem Savienībā. Lai šo mērķi sasniegtu, ir funkcionāli un ģeogrāfiski jātuvina augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas struktūras.

2.5 Konceptuāli tas ir ļoti tuvs Masačūsetas Tehnoloģiju institūtam, kurš strādā pie visu triju jomu horizontālas integrācijas.

2.6 2008. gada jūnijā tika nolemts, ka EIT galvenais birojs atradīsies Budapeštā.

2.7 Institūts nepiešķir tiešu finansējumu atsevišķiem projektiem. Tas 25 % apmērā finansē decentralizētas zināšanu un inovācijas kopienas (ZIK) ⁽¹⁾.

2.8 Šīs ZIK, kuru sastāvā ir universitātes, uzņēmumi un pētniecības institūti, kopīgi īsteno inovatīvus projektus un sadarbībā ar uzņēmējiem un visu līmeņu vietējiem inovācijā iesaistītajiem partneriem piedalās vietējo projektu finansēšanā 75 % apmērā.

2.9 Trīs pirmās ZIK tika izvēlētas 2009. gada decembrī, izveidojot sadarbības centrus Francijā, Vācijā, Apvienotajā Karalistē, Šveicē, Itālijā, Spānijā, Nīderlandē, Zviedrijā, Somijā, Ungārijā, Beļģijā un Polijā.

3. Komisijas priekšlikumi

3.1 Šādā kontekstā EIT jāklūst par atsauci un piesaistes centru universitātēm, pētniecības iestādēm, pētniecībā un izstrādē iesaistītiem uzņēmumiem un jo īpaši inovatīviem mazaizņēmumiem un vidējiem uzņēmumiem, kas vienlaikus ir galvenie kvalificētu darba vietu un jaunu profesiju veidotāji.

3.2 Lai pastiprinātu ietekmi un veicinātu inovāciju jaunās jomās, kuras saistītas ar sabiedrībai svarīgiem jautājumiem, EIT 2014.–2020. gada pētniecības finansēšanas pamatprogrammas īstenošanas laikā pakāpeniski paplašinās savu ZIK klāstu.

3.2.1 Savukārt piešķirtie līdzekļi tiks kontrolēti un atkarībā no konkrētiem rezultātiem tiks *in fine* lemts par konkrētās ZIK lietderību.

3.2.2 Ejot pa pakāpenisku attīstības ceļu jaunu ZIK veidošanā, EIT nodrošinās, lai tiktu ņemta vērā gūtā pieredze un jaunas ZIK tiktu veidotas tikai tajās jomās, kurām tiešām piemīt inovācijas potenciāls un augstākā līmeņa izcilība, ko var izmantot kā pamatu nepieciešamo zināšanu un finansējuma piesaistei.

3.3 Tāpēc laikā no 2014. līdz 2020. gadam tiks radītas divas jaunas ZIK paaudzes: trīs jaunas ZIK tiks izveidotas 2014. gadā un vēl trīs — 2018. gadā, tādējādi kopā ar jau pastāvošajām trijām kopienām būs izveidotas deviņas ZIK (kas atbilst 40–50 sadarbības centriem visā ES).

3.4 Balstoties uz stabiliem zinātniskajiem un pētniecības pamatiem, tās var vienot apmācības, pētniecības un inovācijas jomā iesaistītās puses.

Visas ZIK var piesaistīt investīcijas un rosināt uzņēmumus uzņemties ilgtermiņa saistības, veicināt jaunas tehnoloģiskas izstrādes un sociālo inovāciju:

— viena ZIK ražošanas nozarēm ar pievienoto vērtību;

— viena ZIK pārtikas piegādes ķēdei;

— viena ZIK inovācijai, kuras mērķis ir veicināt veselīgu dzīvesveidu un aktīvas vecumdienas;

— viena ZIK drošas sabiedrības atbalstam ekonomikas pastiprinātas digitalizācijas apstākļos;

— viena ZIK, kas dod iespēju izstrādāt jaunas metodes tādās jomās kā ilgtspējīga izpēte, ieguve, pārstrāde, otrreizējā pārstrāde un aizstāšana;

— viena ZIK mobilitātei pilsētās.

3.5 Decentralizētu ZIK izveide, kuras vietējā, visdrīzāk gan reģionu līmenī apvieno visus potenciālos partnerus, šķiet piemērots risinājums problēmām, ar kurām saskaras Savienība. Tā kā saprātīgā (tātad īsā) laikā nav iespējams saskaņot dažādu dalībvalstu pētniecības, apmācības un ražošanas sistēmas, jo uz šiem jautājumiem attiecas subsidiaritātes princips, decentralizētu ZIK izveide ir konkrēts risinājums, lai pārvarētu šo problēmu un izstrādātu jaunu rūpniecības un pakalpojumu attīstības politikas modeli.

3.6 Ņemot vērā, ka ZIK ir piešķirta autonomija darbā pieņemšanas, organizācijas un finansēšanas jomā, būs iespējams vieglāk atrast vizināšanos pētniekus ar vislielāko motivāciju, un tas varētu veicināt Komisijas iecerēto gūtās pieredzes apmaiņu un starptautisko sadarbību.

4. Vispārīgas un īpašas piezīmes

4.1 Komisijas ierosinātā **vispārējā struktūra** ir novatoriska un daudzsološa. Komiteja vēlas atgādināt par agrāko atzinumu ⁽²⁾ par Eiropas Tehnoloģiju institūta izveidi, jo uzskata, ka tajā ietvertās vispārīgās piezīmes joprojām ir aktuālas.

4.2 Attiecībā uz **budžetu** Komiteja uzskata, ka, ņemot vērā iecerēto ZIK skaitu un programmas ilgumu, Komisijas priekšlikumā paredzētais finansējums patiesībā nozīmē stagnāciju vai pat relatīvu līdzekļu samazinājumu līdz 2020. gadam, neskatoties uz to, ka EIT nozīmē Eiropas MVU un MVR ilgtspējīgu izaugsmi vidējā un ilgtermiņā; tā kā šāda izaugsme būs inovācijām un darba vietām bagāta, jāveicina tās attīstība daudzsolīgākajās jomās.

4.3 ZIK **finansēšanas struktūra** noteikti ir priekšrocība, jo EIT piešķir tikai 25 %, bet pārējos 75 % līdzekļu – partneruzņēmumi, MVU, pētniecības centri, publiskā vai privātā sektora dalībnieki, kas iesaistīti šajā pasākumā. Šī struktūra, būdama elastīga, dod iespēju paātrināt apguves procesu, pāreju no fundamentālajiem pētījumiem uz lietišķo pētniecību, kā arī inovāciju, patentu iesniegšanu un tādu uzņēmumu izveidi vai attīstību, kuri laiž inovāciju tirgū.

⁽¹⁾ Angliski — *Knowledge and Innovation Communities (KIC)*.

⁽²⁾ OV C 161, 13.7.2007., 28. lpp.

4.4 Turklāt dalībvalstīs vietējām iniciatīvām būs būtiska rīcības brīvība.

4.5 ZIK **pārvaldības struktūra** un periodiska tās locekļu nomaiņa arī ir nenoliedzama priekšrocība. Komiteja atbalsta koncepciju, kas ir EIT veidošanas pamatā, un uzskata, ka efektivitātes uzlabošanas nolūkā ir jāsauglabā ZIK neatkarība un autonomija, un to darbs jāvērtē atkarībā no sasniegtajiem rezultātiem.

4.6 Viens no šīs divu posmu struktūras interesantākajiem aspektiem būs vienkāršot patentu un šo ZIK radīto inovatīvo produktu laišanu tirgū.

Paātrinoties globalizācijai, kas destabilizē tradicionālo rūpniecību, EESK atbalsta ideju par to, ka "izcilības" jēdzienam apmācības un ražošanas jomā ir nākotnes vērtība un ka tas ir efektīvas konkurētspējas instruments.

4.7 Inovatīvu produktu vai pakalpojumu pievienotā vērtība stabilā ilgtspējīgas attīstības perspektīvā būtiski veicinās kvalificētu darba vietu izveidi Savienībā un novērsīs ražošanas pārcelšanu uz valstīm, kurās ir zemas darbaspēka izmaksas.

4.8 EESK norāda uz zināmu ZIK koncentrāciju. Komiteja vēlētos, lai konkrēti pasākumi tiktu veikti ar mērķi pēc iespējas lielākā skaitā dalībvalstu izveidot saikni ar laboratorijām, uzņēmumiem un pētniecības iestādēm un palielinātos ZIK radošais

potenciāls, to cilvēkresursi un tehnoloģiskie resursi un lai dalībvalstu vidū nepastiprinātos līdzsvara trūkums augsta līmeņa pētniecības un apmācības jomā. Komiteja secina, ka ir iesaistījušies vairāk nekā 200 partneri no visām dalībvalstīm.

4.9 EESK īpaši atbalsta marķētu EIT diplomu ieviešanu, kas atvieglos pētnieku mobilitāti un uzņēmumu un MVU veidošanu ārpus izcelsmes teritorijas.

4.10 EESK vēlas, lai pēc iespējas plašāka informācija tiktu sniegta institūtiem, uzņēmumiem un potenciālajiem partneriem, lai viņi atbalstītu ZIK un piedalītos to veidošanā svarīgākajās 2020. gada stratēģijā noteiktajās jomās.

Lai to panāktu, EIT ir nekavējoties jārūpējas par šo tematu plašu publicitāti, lai uzņēmumi un potenciālie partneri varētu veidot savus partnerības projektus.

4.11 EESK, ņemot vērā pretestību vai pat šķēršļus, ko varētu likt pastāvošās valstu iestādes, aicina Komisiju atbalstīt padziļinātu šo iestāžu dialogu ar EIT, lai nodrošinātu nepieciešamo sinerģiju.

Komiteja aicina pievērst uzmanību pētniecības un apmācības institūtu atbildīgo personu bažām par šo iestāžu budžeta samazināšanu, kas tiek izdarīta ZIK labā.

Briselē, 2012. gada 28. martā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*
Staffan NILSSON